EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA (EU) 2021/1609,

annettu 29 päivänä huhtikuuta 2021,

joka sisältää huomautukset, jotka ovat erottamaton osa päätöstä vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan unionin rautatieviraston talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2019

EUROOPAN PARLAMENTTI, joka

— ottaa huomioon päätöksensä vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan unionin rautatieviraston talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2019,

— ottaa huomioon työjärjestyksen 100 artiklan ja liitteen V,

— ottaa huomioon liikenne- ja matkailuvaliokunnan lausunnon,

— ottaa huomioon talousarvion valvontavaliokunnan mietinnön (A9-0077/2021),

A. toteaa, että Euroopan unionin rautatieviraston tulo- ja menotaulukon ([1]) mukaan sen lopullinen talousarvio varainhoitovuodeksi 2019 oli 27 139 347 euroa, mikä merkitsee 5,74 prosentin vähennystä vuoteen 2018 verrattuna; toteaa, että viraston talousarvio rahoitetaan pääasiassa unionin talousarviosta;

B. ottaa huomioon, että tilintarkastustuomioistuin on todennut kertomuksessaan viraston tilinpäätöksestä varainhoitovuodelta 2019 saaneensa kohtuullisen varmuuden siitä, että viraston tilit olivat luotettavat ja tilien perustana olevat toimet olivat lailliset ja sääntöjenmukaiset;

Talousarvio- ja varainhallinto

1. panee tyytyväisenä merkille, että varainhoitovuonna 2019 toteutetun talousarvion seurannan tuloksena talousarvion toteutusaste oli 99,98 prosenttia eli sama kuin vuonna 2018; toteaa, että maksumäärärahojen käyttöaste oli 92,22 prosenttia, mikä merkitsee 3,27 prosentin lisäystä vuoteen 2018 verrattuna;

2. toteaa, että ohjeellinen enimmäismäärä, jota tilintarkastustuomioistuin käyttää arvioidessaan talousarvion toteutusta varainhoitovuodelta toiselle tehtävien siirtojen osalta, saavutettiin osastossa 1 (henkilöstö), jossa se oli 10 prosenttia, ja osastossa 2 (hallinto), jossa se oli 20 prosenttia; pitää valitettavana, ettei osaston 3 (toimintamenot) 30 prosentin ohjeellista enimmäismäärää saavutettu;

3. panee merkille, että maksuista saatavien tulojen lisäystä tasapainotetaan vähentämällä virastolle myönnettävää avustusta; pitää valitettavana, ettei komissio pidä toiminnan lisääntymistä perusteena tämän avustuksen kasvattamiselle;

4. panee merkille, että viraston toimeksiantoa laajennettiin virastoa koskevan uuden asetuksen nojalla ja että virasto alkoi vuonna 2019 kerätä sen perusteella maksuja ja palkkioita todistusten myöntämiseen liittyvistä tehtävistä ottaen huomioon pienten ja keskisuurten yritysten (pk-yritysten) erityiset tarpeet; panee merkille, että Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/796 mukaan maksut ja palkkiot ovat virastolle käyttötarkoitukseensa sidottuja tuloja; panee merkille, että viraston varainhoitoa koskevien sääntöjen täytäntöönpanosääntöihin on tehty muutoksia;

5. panee merkille, että vuonna 2019 virastojen vaatimustenvastaisuusrekisteriin kirjattiin jälkikäteen 36 vaatimustenvastaisuustapausta (virheellisyyksiä), kun niitä oli 29 vuonna 2018 ja 7 vuonna 2017; panee merkille, että nämä virheellisyydet liittyivät pääasiassa virkamatkasääntöihin, jälkikäteissitoumuksiin, sopimusten hallinnointiin ja maksuihin sekä sisäisiin menettelyihin; panee merkille, että virasto ilmoitti, että korjaavia toimenpiteitä on toteutettu ja asiasta on tiedotettu; kehottaa virastoa pysäyttämään jälkikäteen havaittavien vaatimustenvastaisuustapausten määrän kasvusuuntauksen ja korostamaan ennaltaehkäiseviä toimia;

6. muistuttaa, että on tärkeää lisätä paitsi viraston oman sisäisen toiminnan ja hallinnoinnin digitalisaatiota myös nopeuttaa menettelyjen digitalisointia; korostaa, että viraston on jatkossakin toimittava tässä suhteessa ennakoivasti, jottei virastojen välille pääse missään tapauksessa syntymään digitaalista kuilua; kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että on toteutettava kaikki tarvittavat turvatoimet, jotta vältetään käsiteltyjen tietojen verkkoturvallisuuteen kohdistuvat riskit;

([1]) EUVL C 107, 31.3.2020, s. 70.

Toiminnan tuloksellisuus

7. korostaa, että virasto on käyttänyt onnistuneesti keskeisiä tulosindikaattoreita arvioidessaan tehokkuuttaan tehtäviensä suorittamisessa; panee merkille, että virasto saavutti tyydyttävän tason keskeisten tulosindikaattoreidensa ja tuotoksia koskevien tavoitteidensa osalta; panee merkille, että 136 keskeisestä tulosindikaattorista 118 saavutettiin kokonaan tai osittain ja 18:aa ei saavutettu; panee merkille, että keskeisen tulosindikaattorin nro 5, jonka mukaan 100 prosenttia jäsenvaltioista tarkistaa ajoneuvoihin liittyviä kansallisia teknisiä määräyksiään, tavoite saavutettiin huomattavan heikosti, sillä lopullinen osuus oli vain 67 prosenttia, ja panee merkille, että tätä tulosta ei ole selitetty, vaikka se jää huomattavasti 100 prosentin tavoitteesta; kehottaa virastoa esittämään asialle perustelut ja keskeisiin tulosindikaattoreihin liittyvät saavutetut tulokset;

8. kehottaa virastoa selvittämään mahdollisuuksia jakaa päällekkäisiin tehtäviin liittyviä resursseja samantyyppisiä tehtäviä hoitavien muiden virastojen kanssa; kehottaa virastoa pyrkimään aktiivisesti lisäämään ja laajentamaan yhteistyötä kaikkien unionin virastojen kanssa; kannustaa virastoa tutkimaan mahdollisuutta jakaa henkilöstöä tietyillä muilla kuin asiantuntija-aloilla ja teknisillä ja hallinnollisilla aloilla;

9. kehottaa virastoa keskittymään tutkimustensa tulosten levittämiseen suurelle yleisölle;

10. palauttaa mieliin, että virastolla on liikennevirastoista pienin talousarvio, vaikka rautatieliikenteen ympäristövaikutukset ja muut hyödyt ovat kiistattomia; tähdentää erityisesti, että varsinkaan aikana, jolloin rautatiet ovat yksi Euroopan unionin poliittisista painopisteistä, viraston ei pitäisi joutua tilanteeseen, jossa sen on pyydettävä komissiolta lisätukea riittämättömien rahoitusvarojen vuoksi; kehottaa osoittamaan virastolle lisää määrärahoja, jotta sillä olisi tarvittavat resurssit, joiden turvin se voi toimia tehokkaana viranomaisena ja hoitaa tehtävänsä erityisesti kilpailukyvyn lisäämisen sekä turvallisuuden ja rajat ylittävän yhteentoimivuuden parantamisen osalta;

Henkilöstöpolitiikka

11. panee merkille, että 31. joulukuuta 2019 henkilöstötaulukosta oli täytettynä 93,92 prosenttia ja että unionin talousarviossa hyväksytyistä 148 väliaikaisesta toimesta 139 oli täytettynä (vuonna 2018 hyväksyttyjä toimia oli myös 148); panee merkille, että vuonna 2019 virastossa työskenteli lisäksi 35 sopimussuhteista toimihenkilöä; toteaa, että 31. joulukuuta 2019 viraston palveluksessa ei ollut kansallisia asiantuntijoita;

12. on erittäin huolestunut vuodelta 2019 raportoidusta sukupuolten epätasapainoisesta edustuksesta ylemmässä johdossa (miehiä 89 prosenttia ja naisia 11 prosenttia) ja hallintoneuvostossa (miehiä 70 prosenttia ja naisia 30 prosenttia); pyytää komissiota ja jäsenvaltioita ottamaan huomioon, että on tärkeää varmistaa sukupuolten tasapuolinen edustus nimittäessään jäseniään viraston hallintoneuvostoon; kehottaa virastoa tehostamaan toimiaan sukupuolten tasapuolisen edustuksen parantamiseksi kaikilla tasoilla;

13. kannustaa virastoa kehittämään edelleen pitkän aikavälin henkilöstöhallinnon kehystä, jossa käsitellään työ- ja yksityiselämän tasapainoa, elinikäistä ohjausta ja urakehitystä, sukupuolten tasapuolista edustusta, etätyötä, maantieteellistä tasapainoa sekä vammaisten henkilöiden palvelukseenottoa ja integrointia;

14. panee merkille, että virasto on hyväksynyt toimintaperiaatteet, joilla suojellaan työntekijöiden ihmisarvoa ja ehkäistään häirintää, ja että häirintäyhdyshenkilöiden toimia edistetään ja henkilöstöä kannustetaan kertomaan ongelmistaan heille; panee merkille, että yhdestä väitetystä työpaikkakiusaamistapauksesta ilmoitettiin mutta yhtään tapausta ei tutkittu tai viety tuomioistuimen käsiteltäväksi;

15. panee merkille, että henkilöstöä koskevan vuotuisen vertailututkimuksen tulokset olivat samankaltaiset kuin vuonna 2018, sillä 19,39 prosenttia henkilöstöstä oli osoitettu hallinnollisiin tehtäviin (20,33 prosenttia vuonna 2018), 69,95 prosenttia operatiivisiin tehtäviin (68,88 prosenttia vuonna 2018) ja 11,04 prosenttia valvonta- ja rahoitustehtäviin (10,79 prosenttia vuonna 2018);

16. pitää valitettavana, että hallintoneuvosto ei onnistunut vuonna 2019 päättämään viraston kielijärjestelyistä;

Hankinnat

17. toteaa, että tilintarkastustuomioistuimen kertomuksen mukaan virasto ei nimittänyt virallisesti ainakaan yhtä erään hankintamenettelyn arviointikomitean jäsentä, mikä vaaransi hankintamenettelyn avoimuuden; panee merkille viraston vastauksen tilintarkastustuomioistuimen havaintoon ja toimenpiteet, joita virasto on toteuttanut estääkseen tämän puutteen toistumisen;

18. toteaa, että tilintarkastustuomioistuimen kertomuksen mukaan virasto teki kolme kaskadiperusteista puitesopimusta kolmen yrityksen kanssa; panee tilintarkastustuomioistuimen huomautuksista merkille, että varainhoitoasetuksen mukaan näin voidaan tehdä aloittamatta tarjouspyyntömenettelyä uudelleen, jos puitesopimuksessa vahvistetaan tarkkaan kaikki asianomaisten töiden toteuttamista tai asianomaisten tavaroiden tai palvelujen toimittamista koskevat ehdot; panee merkille, että tilintarkastustuomioistuin totesi, että puitesopimus ei ollut riittävän tarkka, ja panee lisäksi merkille tilintarkastustuomioistuimen huomautusten perusteella, että tarjoajien hintatarjoukset perustuivat pelkästään työpäivän päivähintaan, eikä tärkeitä tekijöitä, kuten työntekijöiden profiilia tai työn monimutkaisuutta, otettu huomioon; panee merkille tilintarkastustuomioistuimen päätelmän, jonka mukaan tämäntyyppisen puitesopimuksen käyttö ei ollut asianmukaista, kun otetaan huomioon suoritettavasta työstä saatavilla olevien tietojen yksityiskohtaisuus, ja että taloudelliset tiedot eivät myöskään olleet riittävän yksityiskohtaisia sen varmistamiseksi, että työ suoritettiin mahdollisimman taloudellisella tavalla; panee merkille viraston vastauksen, jonka mukaan kyseinen tarjouspyyntö koski viraston avustamista uudessa tehtävässä eikä viraston mukaan olisi kohtuullista järjestää (vähintään 3 viikkoa kestävää) tarjouskilpailua uudelleen, kun kyse oli (enintään 15 päivää kestävästä) teknisen avun tarpeesta ottaen huomioon, että asiakirjojen kattavuuden arvioimiseen tarvittava lakisääteinen aika on yksi kuukausi; kehottaa virastoa tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle näihin puitesopimuksiin liittyvistä menoista;

Eturistiriitojen ennaltaehkäisy ja hallinta sekä avoimuus

19. panee merkille, että viraston oman lausunnon mukaan sen altistuminen eturistiriidoille on lisääntynyt 16. kesäkuuta 2019 lähtien, jolloin virastosta tuli viranomainen, jolla on merkittävästi päätöksentekovaltaa; panee merkille, että viraston hallintoneuvosto hyväksyi toukokuussa 2019 hyvän hallintotavan kehyksen, johon sisältyy tiukkoja toimenpiteitä neljännen rautatiepaketin täytäntöönpanoon osallistuvien henkilöiden eturistiriitojen hallitsemiseksi, ja että hallintoneuvosto selkeytti entisestään lahjoja, kestitystä ja sosiaalisen median käyttöä koskevia sääntöjä; kehottaa virastoa seuraamaan tiiviisti toteutettujen toimenpiteiden vaikuttavuutta ja tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle saaduista kokemuksista ja mahdollisista mukautustarpeista;

20. panee merkille, että virasto on julkistanut verkkosivustollaan hallintoneuvoston ja ylemmän johdon sidonnaisuuksia koskevat ilmoitukset sekä hallintoneuvoston jäsenten ja pääjohtajan ansioluettelot; kehottaa virastoa julkistamaan ylemmän johtonsa ansioluettelot ja tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle tässä yhteydessä toteutetuista toimenpiteistä;

21. panee merkille, että virasto on edelleen pyrkinyt lisäämään avoimuutta toiminnastaan raportoimalla viraston henkilöstön ulkoisten sidosryhmien kanssa järjestämistä kokouksista ja etenkin johtajan tapaamisista organisaatioiden ja itsenäisten ammatinharjoittajien kanssa ja että näistä on saatavilla tietoja viraston verkkosivustolla;

22. panee merkille, että Euroopan petostentorjuntavirasto päätti syyskuussa 2019 tutkimuksensa petosepäilystä, josta ilmoitettiin ensimmäisen kerran vuonna 2017, mutta ei suositellut minkäänlaisiin toimiin ryhtymistä; panee merkille, että tutkimuksessa ei saatu näyttöä unionin taloudellisia tai muita etuja vahingoittavasta petoksesta tai sääntöjenvastaisuudesta;

Sisäiset kontrollit

23. panee merkille tilintarkastustuomioistuimen kertomuksen huomautuksen, jonka mukaan komissio laskutti palvelutasosopimuksen mukaisesti virastoa erilaisten tietotekniikkapalveluiden suorittamisesta mutta lasku perustui osittain virheelliseen käyttäjämäärään; toteaa, että virastolta liikaa peritty määrä oli vähäinen, 4 675 euroa; panee kuitenkin merkille tilintarkastustuomioistuimen havaitsemat viraston sisäisten kontrollien puutteet, jotka osoittavat, että tarkastuksia ei ollut tehty sen varmistamiseksi, että laskutettu määrä vastasi palvelutasosopimuksen ehtoja; kehottaa virastoa arvioimaan havaittuja puutteita, ottamaan käyttöön ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä, puuttumaan havaittuihin riskeihin ja tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle toteutetuista toimenpiteistä kesäkuuhun 2021 mennessä;

24. panee merkille, että vuonna 2019 saatettiin päätökseen yhtä lukuun ottamatta kaikki avoimena olleet sisäisen tarkastuksen suositukset; panee merkille, että kyseinen avoimeksi jäänyt suositus perustuu vuonna 2018 tehtyyn hanke- ja palveluhallintoa koskevaan tarkastukseen ja koskee MS Project -sovelluksen tehokasta hyödyntämistä; panee merkille, että virasto ilmoitti syyskuussa 2020 vuoden 2018 vastuuvapausmenettelyä koskevassa seurantakertomuksessaan, että suosituksen käsittely päätettäisiin kesäkuussa 2020; muistuttaa virastoa siitä, että tämä suositus olisi pantava täytäntöön sitä varten hyväksytyn toimintasuunnitelman mukaisesti; kehottaa virastoa tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle tämän suosituksen täytäntöönpanosta ja antamaan kesäkuuhun 2021 mennessä selityksen mahdollisille viivästyksille;

25. korostaa viraston roolia Euroopan rautatiejärjestelmän turvallisuuden ja yhteentoimivuuden varmistamisessa ja rautateiden kilpailukyvyn parantamisessa muihin liikennemuotoihin nähden, hallinnollisten ja teknisten esteiden vähentämisessä, markkinoille pääsyn edistämisessä ja syrjimättömyyden varmistamisessa, julkisten varojen tehokkaammassa käytössä julkisissa rautatieliikennepalveluissa ja infrastruktuurin hallinnoinnin parantamisessa; tukee komission visiota Euroopan rautatiejärjestelmästä, jolla on turvallisuusvaatimusten osalta johtoasema maailmassa; kehottaa osoittamaan virastolle lisää määrärahoja, jotta sillä olisi tarvittavat resurssit, joiden turvin se voi toimia tehokkaana viranomaisena ja hoitaa tehtävänsä erityisesti kilpailukyvyn lisäämisen sekä turvallisuuden ja rajat ylittävän yhteentoimivuuden parantamisen osalta;

26. panee tyytyväisenä merkille, että virasto aloitti 16. kesäkuuta 2019 menestyksekkäästi työskentelynsä raideliikenteen kalustoyksiköiden markkinoillesaattamisluvista, rautatieyritysten yhtenäisistä turvallisuustodistuksista ja ERTMS-ratalaitteita koskevien hyväksyntien antamisesta vastaavana EU:n viranomaisena neljännen rautatiepaketin oikeudellisen kehyksen mukaisesti; panee merkille, että nämä kaksi tehtävää toteutettiin niissä kahdeksassa jäsenvaltiossa, jotka olivat saattaneet neljännen rautatiepaketin teknisen pilarin osaksi kansallista lainsäädäntöään vuonna 2019; on tyytyväinen keskitetyn asiointipisteen kehittämisen jatkamiseen; korostaa, että vastuualojen laajentamisen yhteydessä virastolle on annettava tarvittavat taloudelliset, aineelliset ja henkilöresurssit, jotta se voi hoitaa nämä uudet ja täydentävät tehtävät tehokkaasti ja vaikuttavasti;

27. panee tyytyväisenä merkille, että virastolle tehtiin toinen ISO 9001 -seurantatarkastus, jolla varmennettiin, että hallintojärjestelmä täyttää ISO-vaatimukset, ja että todentamisviranomainen ei havainnut vaatimustenvastaisuuksia;

Muita huomautuksia

28. panee merkille, että virasto on aloittanut keskustelut Ranskan viranomaisten kanssa uuden rakennuksen rakentamisesta; kannustaa virastoa ottamaan hankkeessa huomioon henkilöstön hyvinvointia ja ympäristönormeja koskevat huipputason vaatimukset;

29. pitää myönteisinä viraston pyrkimyksiä luoda ympäristöystävälliset työskentelypuitteet;

30. toteaa jälleen pitävänsä tärkeänä, että virasto lisää näkyvyyttään tiedotusvälineissä ja internetissä tehdäkseen työtään tunnetuksi;

31. viittaa vastuuvapauden myöntämistä koskevaan päätökseen liittyvien muiden, luonteeltaan yleisten huomautusten osalta erillisvirastojen toiminnan tuloksellisuudesta, varainhoidosta ja sen valvonnasta 29. huhtikuuta 2021 antamaansa päätöslauselmaan ([2]).

([2]) Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2021)0215.